

УДК 656.71 (043)

Маджд Світлана Михайлівна

доктор технічних наук, доцент, доцент кафедри екології

Національний авіаційний університет, Україна

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ УПРАВЛІННЯ
ПОВЕРХНЕВИМИ ВОДНИМИ ОБ'ЄКТАМИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ
СТАЛОГО ВОДОКОРИСТУВАННЯ**

Водні ресурси виступають ключовим елементом сталого функціонування біосфери, в умовах техногенного навантаження на неї та є необхідною умовою життєдіяльності людського суспільства [1, 2]. Нераціональне водокористування, застарілі, малоефективні методи відновлення водних ресурсів та постійно зростаючий техногенний вплив на них призвели до порушення механізмів їх самовідновлення та до структурно-функціональних змін внутрішньоводоймних процесів [3-5].

Адміністративно-територіальний принцип управління водними ресурсами не спроможний забезпечити стале функціонування поверхневих водних екосистем, оскільки не передбачає механізмів інтеграції органів управління водним господарством з іншими суб'єктами-водокористувачами. Основна причина низької ефективності даного принципу управління зводиться до відсутності комплексного підходу з боку відповідних районних, обласних та міських органів управлінь поверхневими водними об'єктами, які до того ж, у більшості випадків, дублюють функції один одного і діяльність яких суперечить одна одній [6, 7].

Сучасним інтегрованим підходом до управління водними ресурсами є басейновий принцип управління поверхневими водними об'єктами, як вагомий чинник сталого розвитку суспільства та біосфери [7]. При реалізації басейнового принципу управління річкові басейни виступають, як цілісні системи, що складаються із взаємопов'язаних екологічних, економічних та соціальних

підсистем, що дозволяє реалізувати інтегровані механізми управління на різних ієрархічних рівнях. Функціонування басейнових рад, що створені відповідно до басейнового принципу управління, дозволить реалізувати функції інтеграції інтересів усіх суб'єктів-водокористувачів, включаючи інтереси влади, бізнесу та суспільства, що в свою чергу забезпечить досягнення екологічного, соціального та економічного ефекту.

Основними принципами інтегрованої системи управління поверхневими водними ресурсами є:

- комплексний принцип захисту всіх поверхневих водних об'єктів (річок, озер, ставків, водосховищ);
- басейновий принцип управління водними ресурсами;
- принцип поступового удосконалення водоохоронного законодавства;
- принцип залучення суб'єктів-водокористувачів усіх верств суспільства.

Відповідно до міжнародних пріоритетів в системі управління та реалізації стратегії державної водоохоронної політики в Україні в нашій державі розробляються сучасні механізми [8] управління водними ресурсами, їх охорони, використання та відтворення (рис. 1).

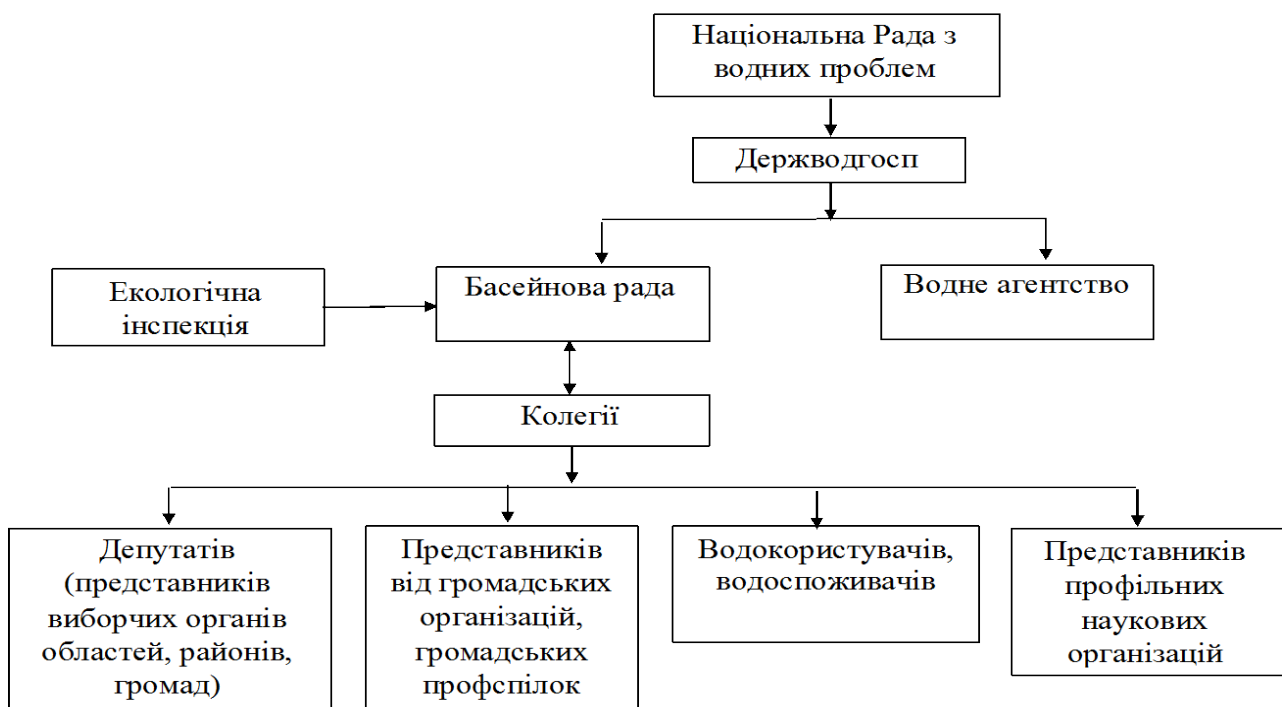

Рис. 1. Схема управління поверхневими водними об'єктами України

В зазначеній схемі об'єктом басейнового принципу управління водними ресурсами виступає річковий басейн, оскільки реалізація моделі інтегрованої системи управління за басейновим принципом, в межах району річкового басейну [9], дозволяє уникнути небажаних негативних наслідків техногенного впливу для всього басейну річки [6, 7, 10].

Отже, впровадження інтегрованої системи управління водними ресурсами в Україні за басейновим принципом, дозволить врахувати інтереси усіх суб'єктів-водокористувачів: держави, бізнесу та суспільства, що в свою чергу забезпечить досягнення економічного, соціального та економічного ефекту, в контексті забезпечення сталого водокористування.

Список джерел:

1. Isaienko V. The prevention of water resources quality depletion in the cotext of sustainable development / V. Isaienko, K. Nikolaev, S. Madzhd // International Symposium on Sustainable Aviation 2017 ISSA: Sares Aviation Week 2017, 10-13 September 2017. – Kiev, Ukraine, 2017. – P. 66.
2. Маджд С.М. Наукова методологія оцінювання екологонебезпечних ризиків функціонування техногенно-змінених водних систем / С.М. Маджд, Я.І. Кулинич // Вісник Кременчуцького національного університету. – 2017. – №4 (105). – С. 88–95.
3. Удод В.М. Регіональні особливості структурно-функціональної організації розвитку техногенно змінених водних екосистем/ В.М. Удод, С.М. Маджд, Я.І. Кулинич // Вісник Кременчуцького національного університету. – 2017. – №3 (104). – С. 93–99.
4. Маджд С.М. Наукова методологія оцінювання екологонебезпечних ризиків функціонування техногенно-змінених водних систем / С.М. Маджд, Я.І. Кулинич // Вісник Кременчуцького національного університету. – 2017. – №4 (105). – С. 88–95.

5. Удод В.М. Дослідження причин та наслідків трансформації техногенно змінених водних систем / В.М. Удод, С.М. Маджд, Я.І. Кулинич // Техногенна безпека. – 2017. – Т. 289. Вип. 277. – С. 10–16.
6. Жук В. М. Впровадження басейнового принципу управління водними ресурсами / В. М. Жук // Механізми державного управління. – 2018. – С. 1–6.
7. Маджд С.М. Розвиток наукових основ басейнового принципу управління екологічною безпекою техногенно трансформованих поверхневих водних об'єктів : дис. на здобуття наук. ступеня доктора. техн. наук : 21.06.01 / Маджд Світлана Михайлівна. – Київ, 2019. – 385 с.
8. Зацерковний В. І. Аналіз системи управління водогосподарським комплексом України та пошук шляхів щодо її вдосконалення // В. І. Зацерковний, Л. В. Плічко / Наукоємні технології. – 2017. – №4. – С. 358–367.
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом: Закон України від 04.10.2016 р. № 1641-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1641-19>.
10. Хвосик М. А. Формування моделі управління природними ресурсами в ринкових умовах господарювання: монографія / М. А. Хвосик. – К.: ДУІЕПСР НАН України, 2013. – 304 с.